

Publicaties uit EcoFuture: een kortverhalenwedstrijd voor jong schrijftalent dat verder kijkt dan morgen

Eind april vond in Brussel de denkdag Ecopolis plaats, de opvolger van Het Groene Boek met Denktank Oikos als een van de centrale partners. Ecopolis wil de maatschappelijke dialoog over de transitie naar een duurzame toekomst stimuleren.

Daartoe lanceerde het onder meer EcoFuture: een kortverhalenwedstrijd voor jong schrijftalent dat verder kijkt dan morgen. Want als we duurzaamheid serieus nemen, hoe zit de toekomst er dan uit? En hoe geraken we er? De EcoFuture-prijs wil jonge schrijvers prikkelen om de huidige realiteit los te laten. Want we weten niet hoe een duurzame samenleving eruit ziet, maar ze zal anders zijn dan de huidige.

Uit de 24 inzendingen selecteerde een jury, onder wie Willem Bongers-Dek (deBuren) en publicist Jos Geysels, een short list van vijf genomineerden. Hieruit kwam als winnaar Tijl Nuyts met DQ, de tweede plaats ging naar Eline Claes met Het binnenplein. De andere drie geselecteerde auteurs zijn Wannes Van Giel met De Vlinder, Geert Klaasen met Klemtoon en An Verbeeck met De eerste werkdag.

We publiceren deze verhalen met plezier in dit en ons vorige Oikosnummer, ze vormen de geknipte fictie bij de gebruikelijke stevige portie non-fictie in Oikos Tijdschrift.

De Vlinder

Bernard

PLUS

Nieuw land wordt gewonnen

Payback-time

Hefboom voor innovatie

MIN

Ingewikkeld communicatietraject

Mogelijks hoog kostenplaatje

‘Dat is het dan?’ Hij keek over zijn briljetje naar de overkant van de blinkende tafel.

Bernard haalde zijn blik van het tafelblad, waarin het zweterige gezicht van de kabinetschef licht vervormd weerspiegelde en wendde zich naar de staatssecretaris. ‘Zoals u ziet.’

‘Drie voordelen en twee nadelen, dat is het.’ De kabinetschef schoof drie A4-vellen door naar de staatssecretaris voor Klimaatopportunity. Hij tiktje ritmisch met zijn vingers.

‘En meneer Bernard,’ de staatssecretaris sprak de ‘d’ mee uit, zoals de meeste Nederlanders die hij ontmoette ‘uw Bureau is dus van mening dat dit het meest opportune plan is.’

‘Mevrouw Van der Hart, dat denken wij zeer zeker. Het Vlinder-plan is een project waarin de opportuniteiten van de Nederlandse branie ten volle worden uitgespeeld. De Nederlander strijdt niet langer tégen, maar met het water.’

‘Nou, meneer de architect, *stél* dat we dit nu eens een goed plan vinden, en *stél*, dat we het ten uitvoer willen brengen, wat zijn dan de con-se-quen-ties?’ De zwaarlijvige kabinetchef splitste het woord. Bernard was niet zeker of dit een techniek was om zwaarwichtiger over te komen of dat het nu zijn beperkte loginhoud was, die hem noopte tot het opdelen van langere woorden.

‘U begrijpt dat de plannen die ik hier ontvouw en de mogelijke consequenties die eraan gekoppeld zijn, uitermate gedetailleerd werden *geprojecteerd* door ons bureau. De grootste uitdaging wordt in dit geval een combinatie van het ingenieur-aspect in combinatie met een getrapte inlichting van de inwoners. Het Vlinderplan combineert de kracht van de te verwachten vloedgolf van 2020 met massale aandrijving onderwater en het opblazen van de waterkeringen en de gasmijnen in Groningen. Zo ontstaat een niet te stoppen vloed die onze landingsboten stormenderhand over Duitsland jagen. We slaan ons grondgebied *als het ware* om, op Duits grondgebied, en Nederland wordt, *als het ware*, Opperland. Deze operatie kan echter, mits de nodige budgetten worden vrijgemaakt, door ons bureau worden begeleid. Maar u begrijpt dat geheimhouding cruciaal is in deze fase, en daarom bestaan er maar 2 *hardcopies* van het plan, één in uw bezit, en één in het onze.’

‘Dat spreekt meneer Bernard, dat spreekt... Opperland.’ Staatssecretaris Van der Hart en de kabinetschef proefden het woord met de mond gesloten, er glinsterde een traan in de ooghoek van de staatssecretaris, de plannen op de 2 andere velletjes werden onwillekeurig van tafel geveegd.

De verhoging van de dijken en onder-water-land dwarrelden naar de grond. ‘Uw plan wordt ernstig in overweging genomen door de ministerraad, tot dan vragen we ab-sol-te discretie van uw kant.

‘Dat lijkt hier wel een ziekte, dat be-na-druk-ken’ dacht Bernard.

Rinus

Rinus Van der Vaart was een achterdochtig man. En daar was hij zélf de reden van. Rinus werkte op het postsorteercentrum van Maastricht. De éénkamerflat waarin hij woonde was volgestouwd met kartonnen dozen. Ooit waren ze gevuld met zendingen die nooit hun bestemming zouden bereiken. Rinus dichtte zichzelf een speciale rol toe. Turend door het enkele glas naar de kapotte speeltuigen van de gedeelde tuin bedacht hij vaak krantenkoppen over zichzelf: ‘Nieuwe Snowden is Nederlander’ of ‘Dutch leaks changes global espionage perspective’.

Op zijn baan in het postsorteercentrum nam Rinus elke omslag die door zijn handen gleden in ogeschouw. Een niet-gefrankeerde zending, een anoniem pakje, een vreemd

volume waren de sprankels die zijn eentonige leven de hoop op verandering boden. Het interval tussen het meesmokkelen uit het sorteercentrum en het openen van de brief bezorgden Rinus een gevoel van opwinding. Hij stak de brieven onder zijn onderlijfje en tijdens het huiswaarts fietsen zakten ze vaak naar beneden. Het lichte contact van de brieven met zijn kruis wond hem op. Maar als hij, bij het openen van de brieven of pakjes op het zoveelste speeltje van Pabo stootte boog zijn erectie ontgoocheld het hoofd.

Rinus Van de Vaart moet de man in de wereld zijn met de meeste seksspeeltjes en de minste orgasmes.

Thalia

‘Mijn baas overschat me, of hij is lui.’ Bernard besloot dat hij lui was. Te lui om de scenario’s te beoordelen op het studiewerk van zijn team, studieresultaten die Bernard zélf bedroevend vond. Hij zou de projecten toch verkopen aan het kabinet Klimaatontwikkeling. De strategie had zijn baas hem wél stevig ingepeperd: verkoop het radicaalste plan eerst, zo lijken de plannen die ze werkelijk wilden verkopen, veilige alternatieven.

Ze stond te liften op de Noorderbrug waar Bernard de stad uitreed. Haar blonde haar hing, losjes samengehouden door een lint, over haar schouders. Ze had een grote rugzak die ze tussen haar benen knelde en een kartonnen bordje waarop ‘Scheveningen’ stond. Het leek zo’n meid die altijd onderweg was, of dat tenminste beweerde. Als uitgeweken Brusselaar herkende hij het rusteloze verlangen om altijd op een andere plek te zijn dan diegene waar je op dat ogenblik was. Maar Bernard vond dat de betaalde vakantie en goedkope vliegtuigtickets voldoende onderdrukkingmiddellen van dat gevoel moesten bieden.

Ze keek naar de auto’s alsof het een kudde gnoes waren, wild, gevaarlijk en bedreigd door een nog groter gevaar. Bernard week uit naar de zijkant en reed zijn auto op het fietspad. Pas toen ze naar hem toe spurte besepte hij hoe absurd slecht hij er stond.

‘Auto’s zijn zoo gevaarlijk.’

‘Nou, jij staat hier ook niet bepaald op een bosweg te liften.’

‘In het bos horen geen auto’s.’

‘Ben jij er zo één?’

‘En jij zo één?’

‘Wil je mee?’

‘Wil jij me mee?’

‘Zeg jij het maar’

‘Tuurlijk wil je dat, Bernard aangenaam’

‘Thalia’

‘Hou je de post even vast?’

Het Bureau had de *policy* om elk idee dat ze voorstelden aan een klant te verzenden naar het merkenbureau. Om wat ze noemden idee-kaping te vermijden. Een klant die akkoord ging over een project-idee werd zo min of meer gedwongen om de uitvoering ook bij Het Bureau te bestellen.

‘Wat zie jij er trouwens *Tahiti* uit, waar ga je heen?’

‘Wat zie jij er stijfdeftig uit, waar ga jij heen?’
 ‘Ik ga het land redden, en jij?’
 ‘Ik ga naar het strand, nu er nog strand is in Nederland.’
 ‘Niet zo somber.’
 ‘Ben jij zo’n ontkenner?’
 ‘Eerst wel, nu niet meer.’
 ‘Een bekeerling én een YUP, wat fijn. Strijd je mee tegen de opwarming?’
 ‘Eerst wel, nu niet meer.’
 ‘Wat hoor jij jezelf graag praten zeg.’
 ‘Waarom?’
 ‘Jij geeft de hele tijd antwoorden die vragen om uitleg, je vindt jezelf vast de slimste jongen van de klas.’
 ‘Daar heb je een punt.’
 ‘Over je retorische technieken?’
 ‘Nee, over mijn intelligentie.’

Ze lachten. Bernard stopte aan een postbus. Thalia wipte uit de auto en dropte de post.

‘Waarom niet meer?’
 ‘Omdat die golf er toch komt.’
 ‘En dan?’
 ‘Surfen’
 ‘Je kan niet surfen op die golf’
 ‘Ik kan *fucking* goed surfen, en ik heb de beste surfplank’
 ‘Jij wel.’
 ‘Je mag op mijn plank.’
 ‘Wat ben je toch een opportunistische zak Bernard, jij vind het vast heel erg vooruitziend van jezelf dat je al een plannetje hebt.’
 ‘En voor jou ook.’
 ‘Dat steek je maar in je reet Bernard, zie je jezelf al surfen, omringd door 1000-en anderen die geen plank hebben en zich proberen vast te klampen aan die van jou?’

Ze siste, Bernard liet zijn handen over zijn stuurwiel glijden, spande zijn vuisten op en bewoog zijn knokkels eerst voorwaarts, dan terug naar achteren, waarna hij zijn handen weer ontspande.

‘Jezus, jij dacht echt dat je het voor mekaar had?’
 ‘Je zal me gelijk geven.’
 ‘Dat is *het hele ding*, nietwaar, als jij mij gelijk geeft krijg ik later ook gelijk. Als ik jou gelijk geef zal jij gelijk krijgen. Dus wat wil je doen Bernard. Surfen? Of op het strand liggen?’
 ‘Ik denk dat ik je hier het best afzet, jij moest naar Scheveningen, toch?’
 ‘En jij?’
 ‘Naar de staatssecretaris, morgen, zie ik je nog?’
 ‘Je mag op mijn handdoek Bernard.’
 ‘Goed plan.’
 ‘Hier is mijn kaartje, voor als je mijn toekomst gelijk geeft.’
 ‘Heb jij een business card?’

Ze kuste haar hand en kleefde die kus op het raam terwijl ze het portier dichtsloeg.

‘Die was ik nooit meer’, riep Bernard haar achterna.

Ze lachte.

De brief

Rinus was mateloos onpopulair bij zijn collega’s. Vandaag was weer zo’n dag. Hij was een soepje gaan halen bij de automaat en stond het op te drinken onder de sterke lamp bij het punt waar alle brieven gecheckt worden. Een andere sorteerder zat op een stoel met volle aandacht brieven van de lopende band te verwijderen.

Rinus zag elke passerende brief onder de felle controlespots aan als een primeur. De flitsen werden foto’s, het gereutel van de lopende band werd een applaus van de verzamelde pers. Rinus geraakte er helemaal opgewonden van en hij stond, in zijn oranje uniform te dagdromen met een knoert van een erectie. De man op de stoel wilde Rinus vragen wat hij stond te doen en keek daarbij om. Zijn hoofd draaide recht in Rinus’ kruis. De arme man dacht dat de erectie voor hem was en zette het op een gillen. De overige collega’s, die vlakbij stonden zagen een man met open mond voor Rinus’ gegroeide kruis. De man op de stoel veerde recht en gaf, onder het gejuich van de collega’s Rinus een directe rechtse.

Toen zag hij de enveloppe die zijn leven zou veranderen. Het bloed uit zijn neus liep direct op het crème-keurige oppervlak. De brief was gericht aan het merkendepot en had als afzender ‘Het Bureau’. Het bloed maakte de enveloppe half transparant en Rinus kon de woorden ‘Vlinderpro..Nederl....grondgeb.. Duitsla..

Rinus veegde het bloed af met de brief en hield hem onder zijn neus terwijl hij naar de toiletten strompelde alsof het een servet betrof dat zijn bloed moest stelpen.

Hij scheurde de brief open en las de eerste paragraaf. Zijn handen begonnen te beven en toen hij eindelijk zijn mobiele telefoon had genomen vond hij het moeilijk om het nummer in te toetsen.

‘Goedemiddag, met de NOS.’

Rinus voelde een golf van extase opwellen van zijn dijen tot zijn bloedneus.

Bernard

De kelner liep met de resten van het avondeten richting keuken. Het afval zou ergens gaan waar niemand er zich om moest bekommeren. De dubbele deur naar de keuken verzwoeg vuil, en spuwde in een verrukkelijke metamorfose een nagerecht terug. Een avond op hotel maakte Bernard zen, hij boekte altijd een kamer vòòr een belangrijke meeting. De hotelkamer was een cocon waaruit hij ontpopte tot een husky op zoek naar sneeuw. Al het voorbehoud bij zijn projectpresentaties bleef achter in de handdoek op de badkamervloer.

Maar deze nacht raakte hij niet in de cocon. Hij dacht aan Thalia en hoe makkelijk hij zich in het defensief had laten dringen. Hij moest dringend op zoek naar een nieuwe metafoer. Hij was ook kwaad op haar, ze zaaide twijfels op de akker in zijn hoofd alsof ze een intensieve bietenboerderij had. Stel dat ze gelijk had door haar gelijk te geven, stel dat hij met haar zou willen daten, dan zou ze altijd de moreel superieure zijn, dus dat kan hij evengoed uit zijn hoofd zetten.

Hij stond op en nam nog een douche. Het verdwijnende water maakte Bernard triest. Als hij succesvol was morgen dan kon hij elk contact met Thalia vergeten. Als hij niet slaagde dan werd hij een paria in de consultancy business. De man die de kans om de toekomst van Nederland vorm te geven, vergooide.

De finale

‘Moe-der-lief wat een herrie’, splitste de kabinetschef alweer zijn woorden. Hij hees zijn lijf uit de smalle designstoel. Bernard wachtte het moment af waarop de buik zou ploppen. Helaas slaagde de man erin, zijn klamme lichaam geschrapt te ontdoen van zijn zitmeubel. Terwijl hij naar het raam waggelde activeerde de staatssecretaris haar mobiel. ‘Godsamme, 32 gemiste gesprekken.’

Ze keek tevreden voor zich uit, een nieuwe gelegenheid om in de tv-studio's te gaan verduidelijken dat *de anderen* maar eens moesten ophouden met ruzie maken of ondoordachte beslissingen nemen diende zich aan. De kabinetschef knorde haar uit haar illusie. ‘Wat een toestand zeg, daarbuiten, hijgde de kabinetschef, ‘mevrouw Van der Hart, weet u wat af van een betoging?’

Het plein voor het kabinet was half gevuld met demonstranten, de sfeer was geladen. Vooraan stonden tv-ploegen, hun camera's waren gericht op de ruimte waarin ze zich bevonden. Bernard greep naar de afstandsbediening van de gigantische flatscreen die in de ruimte stond en drukte op de powerknop. Hij zag de beeltenis van de kabinetschef onscherp op het scherm. Onderaan liepen teksten over rode balkjes en rechts bovenaan stond het logo van de NOS met daaronder de melding ‘live’. Van der Harts telefoon ging over. Ze drukte hem af terwijl ze haar blik strak op de televisie hield. De toch al bleke vrouw van 48 werd krijtwit terwijl ze de teksten las die verschenen onder een verward kijkende kabinetschef.

‘Plannen kabinet om gaswinningsgebied op te blazen en Duitsland binnen te vallen ontkend door premier.’ ‘Duitse bondskanselier plaatst troepen in grensgebied in hoogste staat paraatheid.’ ‘Grote drukte vanuit de kustgebieden richting binnenland’ ‘Kleine rellen in Den Haag en Groningen’. ‘Postsorteerder-klokkenluider nieuwe held van de natie’. Haar telefoon rinkelde opnieuw. Ze nam op en liep naar de andere ruimte. Bernard griste zijn documenten bijeen en stormde de trap af. Hij liep het gebouw uit langs de achterkant, spurte in een boog rond het gebouw tot hij aansluiting vond bij de toestromende manifestanten. Hij wandelde met hen mee en tastte zijn zakken af.

‘Thalia, hallo.’ Hoewel ze in de telefoon schreeuwde, kon Bernard haar nauwelijks horen.

‘Thalia?’

‘Bernard, surfer, waar ben jij?’ Ze klonk opgewekt.

'Luister Thalia, mijn naam gaat vallen, ik hoop dat die rotzak er pret in heeft. Kan ik met je praten?'

'Bernard, ik hoor je niet goed.'

'Ik geef je gelijk Thalia.'

'Wat?'

'Ik wil jou in de toekomst.'

'Dat is niet helemaal wat ik zei, Bernard.'

De zinloosheid drong tot hem door. Haar vinden, haar alles uitleggen, met haar wegrijden, zijn toekomst veranderen, dat kon alleen in zijn presentaties en in slechte romans. Hij draaide zich om, haalde zijn telefoon boven en drukte op de *find my car* app. Hij kreeg een sms 'Je was plots weg'. 'Ik ben verdwenen', textte hij terug.